

Pa vse to glasilo nemškutarjev „pošteno“ zamolči.

Čestiti čitatelji naši naj nam ne zamerijo, da smo se danes zoper svojo navado obširno pečali z „državniki“ nemškutarskega tednik-a; za naprej, kakor smo se v preteklosti, držali se bodemo pravila: „molčé memo njih!“

— Vreme drži se vedno še svoje zimske pravice: krog 10⁰ mraza, dober seninec, kakor je bilo od sv. Tomaža naprej, skoraj brez izjeme. — Ako ostane tako še 14 dni, nadejati se smemo, da je s tem huda zima pri kraji in ostaja nam le še vihanje repa sušcevega.

— Kozé. Z vremenom v zvezi je, kakor sodijo zdravniki, tudi vedno enako stanje bolezni osepníc v Ljubljani. Dan na dan oboleva krog 10 oseb, približno po toliko jih odpade, deloma po smrti, večidel pa vendar po okrevanju. Število bolnih je okolo 200. — Tudi v okolici ljubljanski ta bolezen še ni ponehala.

— Marijina bratovščina v Ljubljani imela je letos jako viharu letni občni zbor. Sešlo se je krog 300 članov. Veliko razburjenost povzročilo je postopanje dosedanjega predsedništva z J. Regalijem na čelu zaradi društvene loterije, pri kateri je bilo ravnanje predstojništva prav čudno. — Nasledek splošne nezadovoljnosti bil je ta, da so se v novo predstojništvo izvolili: načelnik K. Lahajner, namestnik: M. Pakič, blagajnik: Kaspar Ahčin. Vsi ti gospodje bili so uže v prejšnjih dobah v predstojništvu bratovščine, katera ima primeroma veliko premoženje in nad 2½ tisoč članov.

— Veliko Smoletovo hišo na Koroški cesti, ki spada v premoženje kranjskega deželnega muzeja, kupil je g. J. Knez iz Šiške za 52.000 gold.

— Izjava „Glasbene Matice“. Iz mnogih strani nam prihajajo pritožbe, da vsi udje „Glasbene Matice“ niso še dobili izišle družbene muzikalije za leto 1887. Na novo sestavljeni odbor želi to stvar urediti in prosi vse tiste gospode, katerim se je ta nam gotovo neljuba neprilika pripetila, naj blagovolé se pismeno ali ustmeno oglasiti pri našem predsedniku Fran Ravniharju v Ljubljani.

Odbor.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Da je političen položaj veliko resnejši, kakor se je sploh sodilo, kaže dogodba, katera je po vsem nova v diplomatični zgodovini: Nemška in Avstrija objavile ste minulipetek večer med-sobno pogodbo za ohranjenje miru in skupno brambo.

Kaj je dalo povod temu koraku, je lahko uganiti, ako se ozira na dogodbe zadnjih dveh mesecev in enako se dá tudi ugibati, kaj sta s tem razglašenjem tajne pogodbe nameravala Bismark in Kalnoky. Obstane pogodbe bil je uže zdavnej znan, besede njene pa so bile tajnost za veliko občinstvo. Nikakor tudi ni dvomiti, da je knez Bismark minulo jesen ruskemu caru naznanil vsebino pogodbe. In opazovati je bilo, da od one dobe car sam ni kazal tolike bojevitosti kot mnogokrat prej. Rusko časništvo pa se nikakor ni kazalo mirnejše in

vedno se je podtikalo Nemški in Avstrijski, da one hočeti vojsko. Sedaj bode to vsikakor odpadlo, ali se bo pa dosegel glavni namen tega koraka, da bode Ruska nehala svojo vojno pomikati proti avstrijski meji, to je danes še negotovo.

Od tega pa je ravno odvisno, ali se nam ohrani mir ali pa pride vojna. — V obče se ne sme prezreti čas, v katerem se je razglasila nemško-avstrijska pogodba. Ne bilo bi izključeno, da namerava Bismark, ako Ruska ne umakne od meje svoje vojne, na spomlad, toraj čez 2 ali 3 mesece Rusko z združenima vojnama prisiliti, da to stori ali pa, da se poskusijo — v krvavi vojski. Znano je namreč, da bi bil letos čas za takó vojsko ugodnejši, kakor pa kasneje enkrat, ko bode Ruska uže dodelala svoje železnice, trdnjave in druge priprave in pa v času, ko bi uže tudi Francoska bolj okrevala od svojih notranjih zmešnjav. — Se vé da tudi ni izključen drugači izid sedanje krize. — Sedaj namreč nemško-avstrijsko zvezo tudi dejansko podpira Laška, in namene njene podpira tudi Angleška. Ko bi pa umrl nemški cesar ali Bismark, potem pa se lahko vse presuče; ta položaj naganja Bismarka k vedno večjim vojnim pripravam, in to z nedvomljivim namenom, porabiti jih v najugodnejšem trenutku.

Nemško-Avstrijska pogodba za ohranjenje miru in pa za skupno brambo glasi se po oficijozni „Wiener Abendpost“ z dne 3. februarja št. 27. t. l. z uvodom tega lista vred, tako:

Vladi avstro-ogerske monarhije in pa Nemške spoznali ste za primerno razglasitev svoje dne 7. oktobra 1879 sklenjene zveze, da bi se konec storil dvombam, katere se na različnih straneh goje in v različne namene porabljaajo gledé njenih izključno obrambenskih (defenzivnih) namenov. — Obe zavezni vladi vodi pred njuni politiki prizadevanje, mir ohraniti in njega motenje po moči zabraniti; prepričani ste, da bode objavljenje vsebine njune zavezne pogodbo vsako dvombo o tem izključilo in ste zato sklenili, objaviti jo.

Pogodba se glasi:

„Gledé na to, da morata Njihova veličanstva cesar avstrijski, kralj ogerski in nemški cesar, kralj pruski, smatrati za svojo neizogibno vladarsko dolžnost, pri vseh okolnostih skrbeti za varnost svojih držav in za mir svojih narodov;

gledé na to, da bode obema vladarjema podobno one prej obstali zavezni razmeri po trdnem skupnem ravnanji obeh držav mogoče, to dolžnost ložje in vspešneje spolnovati;

gledé konečno na to, da tesno skupno postopanje Avstro-Ogerske in Nemške ne more biti nikomur pretilno, temveč je pripravno, vtrditi po berolinski pogodbi ustanovljen evropski mir, sta Njihova veličanstva cesar avstrijski, kralj ogerski in cesar nemški drug drugemu slovesno obetajoča, da svojemu čisto obrambenemu dogovoru napadljiv (agresiven) namen na nobeno stran in nikdar nočeta pridevati, sklenila, storiti zvezo miru in vzajemne obrambe.

V ta namen sta Najvišje ona za svoja pooblaščenca imenovala: Njegovo veličanstvo cesar avstrijski, kralj ogerski Najvišje svojega pravega tajnega svetovalca, ministra cesarske hiše in vnanjih zadev, feldmaršal-lieutenanta Julija grofa Andrassy-a iz Csik-Szent-Kiraly in Kraszna Horka itd., — Njegovo veličanstvo nemški cesar, Najvišjega svojega izvanrednega in pooblaščenega poslanika, general-lieutenanta princa Henrika VII. Reuss itd., katera sta se danes na Dunaji združila ter se po zamembi svojih, za dobre in zadostne spoznanih pooblastil, dogovorila, kakor sledi:

Člen I. Ako bi se proti pričakovanji in proti odkritosrčni želji obeh visokih pogodnikov ena obeh držav od strani Rusije napadla, tedaj sta oba pogodnika vezana, drug drugemu podpirati z vesoljno vojno močjo svojih držav in dosledno samo skupno in soglasno sklepati mir.

Člen II. Ako bi bil eden pogodnikov napaden po drugi vlasti, se s tem zavezuje drug visoki pogodnik, napadniku proti svojemu visokemu zavezniku ne le ne pomagati, temveč najmanj držati se proti pogodniku do brohotno nepristransko (neutralno).

Ako bi pa v takem slučaju vlast, ki je napadla od strani Rusije, dobila podporo bodisi v obliki dejanskega sodelovanja, bodisi po vojnih naredbah, ki preté napadenemu, tedaj nastopi v členu I. te pogodbe dogovorjena dolžnost vzajemne pomoči z vso vojno silo tudi v tem slučaju takoj v veljavo in vojskovanje obeh visokih pogodnikov tudi tedaj postane skupno do skupnega sklepa miru.

Člen III. Ta pogodbo imata v smislu njenega mirovnega značaja in pa, da se izključi vsako napačno tolmačenje, oba visoka pogodnika imeti tajno, ter se sme tretji vlasti razodeti samo s porazumljenjem obeh pogodnikov in pa v smislu posebnega dogovora.

Oba visoka pogodnika imata po mišljenji cesarja Aleksandra izraženem, pri dotiki v Aleksandrovem nado, da se oboroževanje Ruske dejansko ne bode skazalo njima nevarno in zato sedaj nimata povoda, kaj naznanjati, ako bi se pa proti pričakovanji ta nada skazala kot napačna, tedaj bi visoka pogodnika smatrala kot dolžnost svoje (lojalitete) odkritosti, to vsaj zaupno cesarju Aleksandru naznaniti, da bi morala napad na enega kot zoper oba obrnjenega smatrati.

V dokaz tega sta pooblaščenca to pogodbo lastno-ročno podpisala in zraven svoje grbe odtisnili.

Storjeno na Dunaji dné 7. oktobra 1879.

(M. P.) Andrassy. (M. P.) Henrik VII. Reuss.

Nemška. — V ponedeljek od 1. do skoraj tretje ure govoril je knez Bismark v nemškem državnem zboru govor, katerega s pozornostjo spremlja vsa Evropa, ker vsakdo čuti, da je vendar-le v prvi vrsti od namenov Bismarkovih odvisno, kaj nam prinese bližnja prihodnost. Novi predlogi, o katerih se je razpravljalo, seobgajo 2 pomenljivi reči: a) pomnožitev nemške, sedaj uže velikanske vojne za 750.000 mož, tako, da lahko postavi na francosko mejo 1 milijon vo-

jakov, en milijon na rusko mejo in jih doma še tudi lahko ima na razpolaganje ravno toliko, da jih odpošlje kamor koli treba; b) za najem posojila 280 milijonov mark.

Bismark, ki je precej težko govoril in med govorom spil 10 kozarcev vode, omenjal je sam začetkom govora, da mu ni treba zagovarjati nobenega predloga, temveč hoče govoriti samo o položaju sploh. V obče, pravi, je položaj tak, kot leta 1879, pa nekoliko boljši kot lansko leto, ker sedaj Francoska ne preti z vojsko. Gledé Francoske rekel je Bismark: Smemo se zanašati, da bode politiko miru, katere zastopnika je veljal predsednik Grevy, nadaljeval predsednik Carnot, pa tudi premembe v francoskem ministerstvu so take, da pomenjajo večjo pomirljivost kot premembe v predsedništvu; — iz vsega tega sklepa, da je pogled na francosko stran veliko pomirljivejši, kot vlansko leto.

Gledé Ruske pravi, da je več strahu prizadevala letos Ruska, pa to bil je bolj prepričanje časnštva; jaz pa mislim, da tudi na Ruskem položaj letos ni drugače kot vlani. — Mi ne pričakujemo od Ruske nikakor ne napadain ne sovražne politike.

Strahu je dajalo povod rusko časništvo in pa nastavljanje ruske vojne. — O časništvu sodi Bismark, da ima na Francoskem vpliv na politiko vlade, na Ruskem pa ne; na Ruskem izraža časništvo namene bolj ali manj veljavnih višjih uradnikov, pa ta veljava je lahka kot pero memo veljave njegovega veličanstva cara ruskega. — Prepričal sem se pa zopet, da carruski nima nikakoršnih vojskinih namenov zoper nas, da nima namena, uapadati nas in sploh ne napadoma vojskovati se. Ruskemu časništvu ne verjamem, besedam ruskega cara pa verjamem in jim zaupam po vsem.

O nakopičevanju ruske vojne pravi: Prav lahko bi bilo videti, da ima to namen, eno sosednih držav nenadoma napasti, pa tega ne verujem, ker to bi bilo v nasprotji s značajem ruskega cara ter bi bilo v nasprotji z njegovimi izjavami, dalje pa bi bil namen prav težko razumljiv, mislim, da ima Ruska obilno poljskih podložnikov, kolikor jih želi. Tega ne verjamem celó za slučaj ne, ko bi po kakovi razstrelivni prikazni, katere ne more nihče proračunati, nastala nemško-francoska vojska; jaz mislim, da bi tej ne sledila neposredno tudi ruska vojska, sploh da bi taka posledica ne bila neizogibna. Nasprotni pa se mi zdi za slučaj rusko-nemške vojske neizogibna tudi nemško-francoska vojska, ker bi take ne mogla zadržavati nobena sila.

Nakopičevanje ruske vojne na naših in avstrijskih mejah je drago in zato sodim, da more Ruska s tem samo eno nameravati, da bi njen glas gledé izhodne krize imel večjo veljavo.

O izhodnem vprašanji pravi Bismark:

Po kratkem pregledu izhodnih kriz omenja Bismark, da so bile nemško-ruske razmere vedno dobre tudi leta 1866. Ruska ni motila naših uspehov, l. 1877 pa nismo

storili, kar je zahtevala Ruska in tudi pri Avstriji prizadevala si je brezvspešno, kaj doseči. — V berolinski mirovni pogodbi prizadeval sem si vstreči vsem željam Ruske. Mislil sem res, da sem si zaslužil pravico priznanja od strani Ruske, toda nisem mogel in ne hotel odptujiti se Avstro-Ogerski. Ako bi bil to storil, potem bi bili postali v Evropi osamljeni ter bi bili postali brezpogojno odvisni od Ruske. — Nagnenje Francoske in Ruske k vojski selijo nas k obrambi. „Šuke Francoske in Ruske silile so nas postati karpi.“

Gledé Bolgarske rekel je: Tu in tam prizadevali smo si, želje Ruske spolnovati po zaupnih migljajih, pa doživeli smo, da so nekateri Ruski ravno te naše korake imenovali Ruski najbolj sovražne.

V prihodnje bodem toraj, ako se Ruska uradno obrne do Nemške zato, da pripomore v Bolgarski uvesti strogo postavno stanje in po pogodbi določen vpliv Ruske, rad svetoval njegovemu veličanstvu cesarju, da se to zgodi.

Sklepal je Bismark tako:

Izrekel bi izrekoma notranjskim časnikom, tako pretenje opustiti. To ne pelje nikamor. Pretenje, katero nam izreka — ne vlada, ampak časništvo — je prav za prav neverjetna neumnost, ako se pomisli, da se hoče veliko in ponosno vlast, kakoršna je nemška država, v strah spraviti po gotovi preteči obliki tiskovnega črnila, po uvrstenji besedi. To bi se moralo opustiti, potem bi se nam polajšalo, našima obema sosedoma tudi prijaznejše se bližati.

Ljubezen in dobrohotnost nas lahko podkupi, morebiti še prelahko; s pretenjem pa prav gotovo ne. (Dobro!) Mi Nemci bojimo se Boga, sicer pa nikogar ne na vsem svetu, in bogaboječnost sama nam že nalaga mir ljubiti in gojiti. Kdor ga pa vendarle krha, ta se bode prepričal, da je bojavesela domovinska ljubezen, katera je leta 1813 vse prebivalstva takrat slabe, male in izsesane Pruske klicala k zastavam, dandanes postala lastnina vsega nemškega naroda, in da oni, kateri nemški narod kakorkoli napade, njega najde enotno oboroženega in vsakega brambovca s trdnim prepričenjem v srcu: „Bog bodi z nami!“ (Živahna trajna pohvala.)

Po govoru Bismarkovem pritrldili so s prav malimi besedami vodje večjih strank in predlog brambovski sprejel se je soglasno.

Ako bi se hotelo soditi o vspehu govora Bismarkovega in razglašenja nemško-avstrijske pogodbe, priznati je, da iznemirjenje ni postalo toliko, kakor bi se bilo smelo sploh bati. — Časništvo sicer sodi o teh izjavah različno vsak z svojega političnega stališča. Laški, angleški, nemški in avstrijski časniki pripoznavajo resnost položaja, toda vsi sodijo, da se s tem korakom nismo približali bolj nevarnosti vojske. Zelo hladno sodijo tudi časniki ruski. Francoski časniki pa sodijo, da potem pretenji Ruska ne more odjenjati od

svojih dosedanjih korakov, da je rusko-francoska-angleška zveza postala neizogibna. — Borza pa je na vse to odgovorila s kurzi, ki so za 1% do 2% nižje nego prejšnjih.

Bolgarska. — Videti je, da ima bolgarska vlada na vse kola posla prežati na to, da se zaroti zoper njo in kneza, ki se donašajo iz bližnjih pokrajin zasledé in zadušé. — Tudi neposredno pa je segla Ruska v bolgarske razmere, ker je Turški zažugala, da njen poslanik pri Turški zapusti Carigrad, ako bi ta Kiazim bej-a poslala v Sofijo in s tem neposredno pripoznala postavnost sedanje Bolgarske vlade in njenega kneza.

Srbska. — Minulo nedeljo imela je „liberalna“ stranka povodom predstoječih volitev za „Skupščino“ shod stranke. Ristič razlagal je program stranke z leta 1883 z 4 glavnimi točkami: Balkanska konfederacija, politiška in državljanska prostost z državno neodvisnostjo, cerkvena avtonomija in štedljivost v državnem gospodarstvu.

Francoska. Pariz 7. febr. — Večina časnikov izraža se, da je govor Bismarkov na videz mirnejši nego v resnici. V političnih krogih se povprašuje, ali Bismarck res služi mirovni stvari, proglašajoč nemško vojaško hegemonijo in to v izrazih, ki morajo žaliti samoljubje drugih vlastij ter opravičujejo ruska oboroževanja.

Najnovejše vesti.

Z Dunaja. Ta teden zboruje zbornica poslancev vsaki dan, za to pa pustne dni ne bode sej. — Včeraj sprejela je zbornica poslancev zakon o davku na sladkor. Pri daljnih točkah dnevnega reda vpisanih je pri trgovinski pogodbi z Laško eden govornik za, dva proti, — pri trgovinski pogodbi z Nemško: trije govorniki proti, 9 govornikov za, — pri načrtu zakona o omejitvi akademične prostosti: 4 govorniki za, 10 govornikov proti.

Žitna cena

v Ljubljani 4. februarja 1888.

Hektoliter: pšenice domače 5 gold. 85 kr. — banaške 7 gold. — kr. — turšice 5 gold. 36 kr. — soršice 5 gold. 80 kr. — rži 4 gold. 6 kr. — ječmena 3 gold. 41 kr. — prosa 3 gold. 74 kr. — ajde 4 gold. 22 kr. — ovs 2 gold. 44 kr. — Krompir 2 gold. 67 kr. 100 kilogramov.

V Kranji 6. februarja.

Hektoliter: Pšenica 6 gold. — kr. — Rrž 5 gold. 4 kr. — Oves 2 gold. 60 kr. — Turšica 4 gold. 54 kr. — Ječmen 4 gold. 22 kr. — Ajda 4 gold. 39 kr. — Slama 100 kilogr. 1 gold. 60 kr. — Seno 2 gold. — kr. — Špeh 1 kilogr. 56 kr.